

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, esztendőnkön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányzószékben.

Paktum a megyegyűlésen.

A vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap tavaszi közgyűlést tartott. Ez alkalommal a hivatalos vagy nem hivatalos többség szelid szándékát tavaszi fagy tette tönkre s a kisebbségben levő ellenzék a maga szövetségait, vagy mondjuk úgy, a hogy ők mondták, a nemzeti öntudatra ébredés megnyilatkozását ez alkalommal is melegágyi növényként csak üvegúra alatt láttatták. Tulajdonképen az ex-lex okozta a zavart. A külső jelekből ítélve azt kell hinnünk, hogy egy rosszul sikerült kommandó volt az, a mi tegnap történt. A kormányznak a vármegye részéről egy kis bizalmi nyilatkozatra lett volna szüksége, de hiába, a főispán ezt nem tudta kiutalványoztatni s ez nem is esett jól neki. Meg kellett elégednie egy nagyon is keveset érő paktummal.

Az ellenzék teljesen felvértezve indult a csatába, kipattant a kulissza-titok: tizenkét szónok állta volna a fallangyot. Pedig a meg nem valósult terv látszatra egy cseppet sem volt veszedelmes s csakis az obstrukciós ellenzék szemüvegén keresztül láthatjuk meg a halvaszületett báránny bérébe bujtattott farkast. — Széll Kálmán kormányelnök hívei ugyanis a folyosó-beszélgetések szerint azt akarták, hogy a vármegye közönsége instanciát adjon be a képviselőházhhoz s kérje a törvényen kívüli állapotból a mielőbbi kibonátkoztatást.

Ez olyan óhaj vagy elv, a mit nem akarni, nem követni nem lehet. De épen azért, mert kétségtelen, hogy a törvényen kívüli állapotot alkotmányos nemzet gyermeke nem óhajthatja, kétségtelen az is, hogy ennek a publikálására nincs szükség s ha valaki mégis publikálni kívánja, célt szolgálhat csak vele s ez esetben a csödbe jutott kormányhatalom kátyuszeretén lök egyet. Ez nem sikerült. Nem is csodálkozunk rajta. Azon csodálkozunk volna, ha nem így történtik. Végre is Fejérmegye a székvárossal együtt hat országgyűlési képviselőt küldött a Házból: 1 kormánypartit, a ki azonban már kilépett a pártból; 1 agráriust és négy ellenzékit. Ez a választás tehát a főispánnak, mint a ki a törvényhatóság területén az állami végrehajtó hatalom képviselője, balul tört ki s a népalitukai meggyőződésének ezt a megnyilatkozását tekintve is, a bizalmi nyilatkozatra számítani nem lehetett. De a logika törvénye is a tegnap történeteket teszi jogosulttá. Emlékeztünk ugyanis a Bánffy-féle ex-lex idejére. Előzményeit s természetét tekintve nem a jelenlegihez hasonló, alkotmányjogi szempontból ezzel azonos. Törvényen kívül álltunk akkor is, most is. A vármegyét bizalmi nyilatkozatba akarták belevinni akkor is, most is. És ez a terv akkor sem sikerült, most sem. A képviselőválasztás s ez a két ex-lex kemény díjja volt a főispánnak, mindháromhoz tapintattal nyult s megtörni egyiket sem tudta. Az eroszak nem fégyvere s épen ezért a kudarca számíthatott volna. Erre nem számított, többre aligha fog számíthatni. A nép bizalma odafent rendszerint bizalmatlanságot szokott jelenteni. A nép — bár politikai elvét a többség nem valija — itt bízta a főispánnal, mert eroszakhoz nem nyult; de félt, hogy felsőbbbségének bizalma — helytelenül és jogtalanul — épen azért rendül meg vele szemben, mert nem nyult eroszakhoz.

Érthető ezek után, hogy *Fiáth* Pál báró főispán nem jegyezte örömnapiját közé a tegnapi napot. Csendes rezignációval nyitotta meg a köz-

gyűlést s a kudarc keserősége nagyon is kiérezhető volt. Mint mindig — úgymond — most is szívesen és örömmel üdvözlő a törvényhatóságnak szép számmal egybegyűlt bizottsági tagjait, de nem oly hazafias hangulatban, mint máskor. A multban áthatotta az a tudat, hogy egy alkotmányos állam polgára, most ezt nem mondhatja, mert alkotmányunkon rés esett, az ma hiányos, a mit fájó szívvel, szomorúan kell látnunk, mert a jelenlegi idő, a jelen törvényen kívüli állapot hazánk törtérijának nem dicsőséges, sőt meglehetősen sivár pontja. Nagy etnikai ok kényszerhatalma hatott oda, hogy így kell kormányozni s egy cseppet sem nevezhető kecsesgetőnek a helyzet, a melyből egy lépés az anarchizmushoz avagy az abszolutizmushoz vezetethet, a mitől azonban a jó isten óvjon meg bennünket. Kéri tehát a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy ebben a felette nyomasztó helyzetben tartozkodjanak mindenféle politikától, legalább ha már odafent rendtelenség uralkodik is, idelent az adminisztrációban legyen rend, béke és nyugalom. A helyesléssel fogadott beszéd folyamán indítványozza, hogy az ügyrendben 9. pontként szereplő tárgy: Heves vármegye közönségének a képviselőházhhoz az önálló magyar hadsereg felállítására érdekében intézett felirata, első helyen tárgyaltsáék. E tárgyban pedig indítványozza, hogy a felirat egyszerűen indomással vitessék.

A bizottság ily értelemben határozott, a paktum tehát létrejött. Az ellenzék nem kellett vihart az önálló magyar hadsereg érdekében. Ezt nyujtotta rekompenzációként azért, mert a kormány bizalmasai lemondtak a tervről, hogy az obstrukció ellen feliratot intézzen a törvényhatósági bizottság a képviselőházhhoz.

A főispán a megnyitó beszéd kapcsán bejelenti, hogy *Abt* Ödön duna-adornyi főszolgabíró utszletbeli főszolgabíróvá, *Klincz-Hédertáry* Sándor gróf jogszigorlót pedig utszletbeli szolgabíróvá nevezte ki. A hivatali esküt nyomiban le is tették.

A tegnapi közgyűlésnek még egy jelentős része volt. *V. Balogh* Lajos biz. tag az alispán évi jelentése ellen emelt kifogást. Az egész jelentés száraz stauszika-halmaz s a közigazgatás menetét nem világítja meg. Vármegyénk közgazdasági életéről e jelentésben oly hiányos kepet talál, hogy azt sehogy sem helyeselheti. Gazdasági helyzetünk általános ismertetéséről s a mindig nagy hullámokban terjedő szocializmusról egy szó sincs. Ugyanezt mondhatja állategészségügyünk állapotáról is. Nagyszerű törvényemk vannak, de mit érnek, ha nem hajtának végre. Nincs annyi állatorvosunk, a mennyi az igényeket kielégíthetné. Az ebadót nem fordítják arra, a mire kellene. Indítványozza, hogy szervezzessenek állategészségügyi körök egy-egy álatorvossal s az ebadónak egy negyed része állatorvosi fizetésre fordítsák. Közegészségügyünk ismertetése is fejlette hiányos. Nem tűnik ki belőle, hogy a szakközegek lelkiismeretesen teljesítették-e kötelességüket. Kiszállt-e időnként a főorvos a helyszinere, felülvizsgálta-e a főorvos a körorvosok tevékenységét. Tudomása van arról, hogy hosszú lefolyású járványok uralkodtak a megyében, dolgoztak is a körorvosok és sajnálattal konstatálja, hogy munkásságuk elismerésére a jelentésben egy szó sem jutott. A felszólaló még a jelentésnek a tanügyre vonatkozó részét aposztrófálja. Köztudomású dolog, hogy a vagyonos ember megél a vagyonából, a szegény embernek azonban az eszéből kell megélni. Ezért tartja fontosnak a

népiskolákat. Az erre vonatkozó jelentés is nagyon hiányos. Meg van említve, hogy nagy a mulasztó tankötelesek száma, de ennek okaival a jelentés nem foglalkozik. Szólv érdeklődött a dolog iránt s azt tapasztalta, hogy a mulasztásokat a pusztai cselédyermek követik el. Ezen nem csodálkozik. Gyakran olyan az időjárás, hogy magyar mondás szerint még a kutyát sem kergeti ki az ember. Azok az apró gyerekek pedig gyalog kénytelenek az iskolába menni. Indítványozza, hogy köteleztesse az iskolától távol eső birtokosok kelemenien időjárás esetén a cselédyermeket kocsin szállítani az iskolába.

A bizottsági testület az írásban benyújtott indítványokat elfogadta s megfontolás és javaslatot végett az állandó választmányhoz utalta.

A vármegyei mezőgazdasági bizottság névszerinti szavazás után a következőleg alakította meg: *Detrich* Zsigmond, *Br.* Mandor Géza, *Kohler* Tivadar, *Kéry* Vidor, *Kóssa* Miklós, *Grünfeld* Ignác, *Slávics* Miklós, *dr.* *Pajzs* Gyula, *Verebi* Vég István, *Rosenfeld* Henrik.

A vármegyei II. iratok jogos és méltányos kérelmét, hogy részükre lakbér állapítsassék meg, a közgyűlés partoló véleményel terjesztí fel a helygymiszterhez. A mennyiben az iratok összes lakbérilletménye csak 2200 koronát tesz ki, a kérelem teljesítése remélhető.

Még egy tárgy volt a mely érdeklődést keltett. Tudvalevőleg a vármegye köteles hivatalos lapot kiadni. Ennek a szerkesztője bizonyos tiszteletdíj mellett *Dr. Balassa* Imre fő főjegyző lesz. A nyonidai munkára a helybeli nyomdászoktól ajánlatot kért a hatóság s a beérkezett ajánlatok közül *dr. Lurja* Aladár lapszerkesztő (Mióta nyomdász? Miért szállítottat fel? S ha felszólított, miért nem szállítottak fel a többi lapszerkesztők is? Hja! liberális lapszerkesztő, azoknak pedig bokros érdemeik szoktak lenni!) látszott a legelőnyösebbnek s a választmány az ő ajánlatát hozta javaslatba elfogadásra. Később azonban a hatóság *felvilágosodott* s belátta, hogy *Csitári* G. Emil nyomdatulajdonos ajánlata a legolcsóbb, a közgyűlés tehát az ő ajánlatát fogadta el.

A közgyűlés még több községi ügy elintézés: után d. u. 1 órakor ért véget.

Spentők tógában.

A liget haramatos, fide zöldsege mindinkább erősebb, haragosabb színt ölt magára, a ligy zephír tova lebbent, a tavaszi golyáhn nem virit többé, hervad az ibolya s a spentő! . . . ! É a spentő ünnepi tógába ölközött. Nagyot mond. Nem elégszik meg többé holmi kenényítő csirizzel, nem gyepfüleskedik a löversenyteven hírek után, nem keresi *Besztercebányát* Erdélyben, nem firtatja a *Lókai* rokonságát: hanem Méltóságos uraknak ír nyílt levelet. Valóban megható mindez a kis spentőtől. Egy hónap óta böki az oldalát az a rópirat, a melyet lapunk szerkesztője a szocializmus ellen írt, pláne, mióta látja, hogy elerte a kívánt hatást és második kiadást kell belőle rendezni. Szeretett volna belekapaszkodni, de nem sikerült. Most aztán egy khollégától tudomására jutott, hogy *Gönczöl* Antal káplán 40 darabot kiosztott belőle az iparostanoncoknak. Rögjön felhőtte a tógát, megkeményítette magát csirizzel és Méltóságos urakhoz intézi komoly szavait.

Mást nem tud mondani a rópirat ellen, csak azt, hogy hirsországi írt erősebb szimulában

VASUTTI MENETRENĐ.

Érvényes 1903. május 1-től 1903. október 1-ig.

Budapest	Székesfejérvár	Magyarórzse
indul	érkezik	érkezik
Gy. v. 8.00 este	9.25 este	12.00 éjjel
Gy. v. 8.00 regg.	9.17 d. e.	12.00 d. e.
Sz. v. 6.00 regg.	9.00 d. e.	1.30 d. u.
Sz. v. 6.00 d. u.	4.01 d. u.	8.40 este
Sz. v. 6.00 este	11.58 éjjel	10.28 éjjel
Sz. v. 5.30 d. u.	0.20 regg.	10.28 este
Sz. v. 5.30 regg.	7.17 regg.	B.-sz.-fejérvárig
Sz. v. 4.18 d. u.	0.66 d. u.	7.22 regg.
Sz. v. 4.18 regg.	7.36 este	10.11 este
Sz. v. 3.45 d. u.	0.30 este	10.11 este
Sz. v. 3.45 regg.	7.36 este	10.11 este

Nagybányászat csak vasár- és ünneppolgokon kötelezők június 1-6 aratásig.
Ezen vonat csak vasár- és ünneppolgokon kötelezők június 1-6 aratásig.
Csak Alaház kikötéséig június 1-6 aratásig augusztus 31-ig.

a. dolgnak, talán bíróság elé se kell menniök. Kerbler Mátýásnak se lesz baja, meg neki sem. Kolb Ferenc, a ki 73 esztendő fördőit aggasztán, törvénytől dólga sohasesen volt s magyarrul nem is tud, engedett a hosszas könyörgésnek, különösen azért, hogy ezáltal Fodorinak a családját menti meg, számalomból belevezetett, hogy azt vádjá, nuiszemint nyelve önként adta a 180 koronát, Fodornak és nekik Fodor ellen semmi keresetük nincs. Hasonlóképen váltott az özvegy is. Erre a kicsikart váltomásra támaszkodva írta Fodor Gyula a vallomásra támaszkodva nyilatkozatát.

Hogy Fodor Gyula mennyire gszfelt az ujságival, erre csak egy esetet hozok fel. Megtette azt is (6 és nem a felesége), hogy elment a fővárosi iskolába és személyesen kérte az iskolás fiúkat ujságárúsításra. A tanítók természetesen nem engedték, de ő elszóllította őket s a hitváltalás kimutatásnál Fodor Gyula neve szerepelt, mint az ki az igazolatlan mulasztás okozója volt. Ezek után természetesen, hogy Fodor Gyula ellen megindítottam a személynem ellen szjto utján elkövetett becsületesítés és ragalmazás miatt a pert. Az sem érdekeltlen, hogy Fodor most azzal akarja ijeszteni az özvegyet, hogy férje nem természetes halállal mult ki.

Bilkei Ferenc
a Fejérmegyei Napló
felelős szerkesztője.

Hogy a fentebbi nyilatkozat rántk vonatkozó adatait a valóságnak megféléhnek, elismerjük.

Kolb Ferenc és
özv. Kolb Mándorina.

Mészáros Miklós
a magyar kir. szabad. osztálysorsjáték főarúsítója
Budapest, VIII., József-körút 22—24.
ajánlja a m. kir. szab. osztálysorsjegyek főarudájából való közvetlen beszerzését eredeti árakban:

 $\frac{1}{50}$ 1.50 $\frac{1}{4}$ 8.— $\frac{1}{3}$ 6.— $\frac{1}{2}$ 12.— korona.

Megrendeléseket az élszörzéségből postautalványon kérem
Huzás már május hó 22 és 23-án.

FRÖSCHL JÁNOS
Első székesfejérvári cementárú-gyár és beton-építkezési vállalkozó
Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Acstelep.)

Ajánlja saját készítményű szines cementlapjait és beton-alagsatornáit. Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatának mozaikkal, cementlapokkal és betonnal való burkolását, fűtő-medencéek, beton-műszerek készítését és egyéb e szakmába vágó munkákat kivételét elvállalja.

Azonkívül rakttárt tart jó minőségű portland és román cementből, különféle cserépszindelyekből és mennyezeti-ráfalonatból.

Uj bútor üzlet!
Van szerencsém a n. é. helyveti és vidéki közönség becses tudtáására hozni, hogy saját műhelyemben 1. szült asztalos munkáiból rakttárt tartok.

Kórház-utca 4. szám alatt (saját-ház)

Raktáron van ur-, hálo-, ebédlo-, szalón-, előszoba és konyhabutorok a leg-szolidabb kivitelben, melyeknek jó minőségért felelősséget vállaltok.

Főedvem oda irányul, hogy ezen szakmában előforduló sánny gyári munkák által félrevezetett közönség helyben találjon szolidan készült bútorokat.

Elvállalok továbbá minta és rajz szerint választott bútorok készítését bármely kivitelben, ugyszintén mindennemű asztalos munkákat juányos árakon.

Raktáromat a n. é. helyveti és vidéki közönség figyelmébe ajánlom.

Kiváló tisztelttel
NYÁRI GÁBOR,
épület és bútorasztalos.

Legjutányosabb eséplési szén

az elsőrendű tatai brikett és tatai darabos szén.

A porosz szenet is teljesen pótolja.

Pontos és gyors kiszolgálás!

Magyar Altalános Kőszénbánya Részvénytársulat
Budapest, V., Erzsébet tér 19.
Vezérképviselő: **Welsz József Székesfejérvár.**

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában Székesfehérvárott